

Det norske folk står samlet

Taler

Jacob Stenersen Worm-Müller

Dato

28 desember 1940

Sted

Boston kringkasting

- 1 Da jeg etter tunge overveielser bestemte meg for å forlate Norge, var det for å søke å skape en enda nærmere kontakt mellom dere hjemme og det frie Norge. Det er en tragedie at vårt folk er blitt delt i to: de som kjemper hjemme og de som kjemper ute, og det er derfor en stor oppgave å søke å slå så mange bruer som mulig over kløften. Selv om de begge er besjelet av den samme kampånd og seiersvilje for å nå det felles store mål: Norges befrielse, ligger det i sakens natur at de må se noe forskjellig på det, fordi man ikke helt ut kan forstå det man ikke selv har opplevd, sett med egne øyne og selv har hørt.
- 5
- 10 Jeg vet hva dere vet og hva dere ikke vet og hva dere innenfor avsperringen lengter etter å få vite. Nå vet jeg også hva det frie Norge vet og ikke vet og hva begge deler av Norge trenger å få vite for at de helt ut skal forstå hverandre og mest mulig arbeide sammen.
- 15 Jeg har selv opplevd det store under okkupasjonen, at vårt folk nettopp i lidelsen og prøvelsen vokste, sjelelig ble sterkere og sterkere, og jeg vet at tross forræderne, overløperne og opportunistene er nasjonens overveldende flertall fremdeles like trofast mot alt det de anser for hellig og at det tross terror og økonomisk påtrykk står fast på rettens grunn som Høyesterett har forsvart til
- 20 siste skanse. Dere levendegjør således Bjørnsons herlige ord: "Jeg tåler å flytte mine håp lenger fram uten å miste hverken håp eller tro."

Men jeg vet også at der er tunge, triste stunder hvor dere føler dere ensomme og nesten forlatt. Vi husker alle de fryktelige dagene etter Åndalsnes, etter Nord-

- 25 Norges rømning, etter Frankrikes fall, hvor vi alle følte at Norge måtte søke frelsen først og fremst i sin egen indre kraft. Denne ensomhetsfølelse kunne innimellom gripe oss i høstkveldene etter den 25. september i det uhyggelige stummende mørke med det blå lys og de hvite merker på fortau og trær.

Men dere skal vite at dere er ikke ensomme, dere er ikke forlatt! Jeg som nå lever i den frie verden ser daglig hvor mange mennesker tenker på dere, føler og lider med dere, brenner, arbeider og kjemper for dere.

35 Jeg har selv sett det veldige omslag som er skjedd i Sverige i forhold til vårt folk. Det er som et jernteppe rullet ned mellom begge våre land. Jeg vet selv hvor uendelig lite de to folk virkelig vet om hverandre. Det har skapt grobunn for bitterhet, misstemning og misforståelse. Det som dere skal vite er at i dag er hele det brede svenske folk med dere. Etter den 25. september forstår de hva det
40 virkelig er hendt i Norge. At de selv er truet av den samme fare, nazirevolusjonen, som søker å ødelegge Nordens åndelige verden, det virkelige nordiske menneskes frihet. De forstår nå hva dere gjennomgår og hvor tapre og stolte dere er og de vil så gjerne hjelpe dere. Selv ble jeg overveldet over å se at stemningen i Sverige var en helt annen enn jeg trodde.

45 Jeg vet også at det danske folk med varme og beundring følger vår frihetskamp. Glem ikke at folkemengden foran Amalienborg Slott på kong Christians fødselsdag først sang den danske fedrelandssang og så "Ja vi elsker". La ikke de tyske og norske nazister sette de nordiske folk opp mot hverandre og splitte dem
50 ved onde rykter og påstander.

Dere er ikke ensomme! Jeg har overalt i verden sett hvor inderlig nordmennene ute lever med dere i tankene og i sitt arbeid. De brenner etter å få vite hvordan dere virkelig har det, de likefram sluker hvert ord dere sier. De søker på enhver
55 mulig måte å kjempe for Norges sak og opplyse utlandet om de virkelige forhold. De er i sannhet med om å bygge landet.

Jeg har i flere uker levd ombord sammen med våre sjømenn og sett hvor strålende de er, plikttro, offervillige og modige, denne herlige stand, som Henrik
60 Wergeland kaller dem. Det er sjømennene som har frelst Norge før, og de vil gjøre det igjen. Det er en dyp sannhet i Bjørnsons ord om norsk sjøfarts forfall i Hansatiden: "Vår lykke gikk ned i havet, men den steg også først opp av havet." Derfor er det mot naturen, mot all norsk interesse når quislingene vil sperre oss inne i et stortysk livsrom, for det blir vårt dødsrom. Norges livsrom er det frie
65 hav som er Norrøna-stammens lengsel, vår ånd er preget av havets sang, sjømannsånden som må gjennomtrengte hver enkelt av oss.

Sjømennene har bedt meg om å hilse alle sine kjære hjemme. Dere vet ikke hvor

70 rørende disse guttene er, hvor de lengter hjem, hvor de har omsorg for dere,
hvor bange de er for at dere hjemme skal sulte, fryse og lide nød. Det piner dem.
Jeg har søkt å fortelle hvordan dere har det, for jeg har jo like til jeg reiste stadig
vært sammen med sjøens folk. Jeg har sagt at dere alltid tenker på dem, er
75 bekymret for dem, ber for dem at de må komme frelst hjem igjen fra u-båter og
fly. Dere er stolte av sjøguttene våre, og det kan jeg med sannhet si, at dere har
grunn til å være. Men jeg har også sagt til sjømennene at de kan være stolte av
dere.

Her i denne mektige republikk, som til sist kommer til å avgjøre kampens utfall,
80 har jeg sett hvilket storartet arbeid norske kvinner og menn har utført og utfører
for å hjelpe vårt land til å vinne seier og til å stå forberedt når freden en gang
kommer.

Jeg har alltid ansett det for lykke at Kongen og Regjeringen forlot Norge for å
85 føre kampen videre utenfra, men det er først etterat jeg har gjennomreist verden
at jeg fullt ut forstår hvilken avgjørende betydning det har for vårt folk at konge,
regjering og våre legasjoner eksisterer og funksjonerer. Dere skal vite at det er et
kjempemessig arbeid som er i gang for å forvalte og bevare våre verdier, både de
materielle og de åndelige. Uten det ville det ikke finnes noe Norges rike ute i
90 verden.

Derfor ber jeg dere av hele mitt hjerte å slå ring om konge og regjering, uten
hensyn til parti og hvilke feil som tidligere er begått. La dere ikke lokke til
splittelse av dem som listig søker å utnytte all den kritikk mange kan være enig i.
95 Om det som har hendt før, får vi dømme siden, når tyskerne er ute av landet. Nå
gjelder det at vi står ubrytelig sammen til Norge er frelst og fritt.

Jeg var ute hos kronprinsesse Märtha, da hun plutselig fikk telefon fra kronprins
Olav at han var i Amerika og snart kom. Det var en helt uventet julegave, og det
100 virket betagende. Jeg hadde også den lykke å være til stede da de to endelig
møttes, som hadde vært atskilt siden 9. april om kvelden, Olav og Märtha som
bare lever og ånder for Norge. Atter det skilte bøyer seg sammen. Det var som et
bilde på det som vi alle håper snart må skje, at vi her ute og dere hjemme snart
må møtes.

105

Det år som har gått har brakt mange skuffelser, sorger og nederlag. Det nye år vil
sikkert bringe skuffelser og store lidelser. Kampen vil bli fryktelig og hard, men

vi skal seire. Sammen skal vi skrive et kapitel av Norgeshistorien, som våre
etterkommere ikke behøver å skamme seg over. Dere hjemme tar den tyngste del
av kampen, det forstår alle her ute. Dere kan ennå bare føre en åndelig
forsvarskamp. Ro, orden, verdighet, disiplin og troskap er dagens løsen i Norge.
Glem ikke den lære Norges historie i de mørke århundrer har gitt oss. Når vi
sviktet vare gamle tradisjoner, når vi glemte far og mor, så sank vi ned i den dype
natt. Fastholdt vi tradisjonene, hedret vi far og mor, steg vi fram i
Eidsvollsdagens vårsol og lys. Bjørnson skrev i 1905 følgende om Fridtjof
Nansen som dere atter og atter skal innprente i den unge slekt: "Jeg har skrevet
Ja, vi elsker, men han har levd den". Det gjelder nå at vi gjennomildnes av den
samme ånd, at vi alle lever Ja, vi elsker.

Kilde

Til Norge - Taler og artikler gjennom krigsårene. Oslo, 1946.

Emner

Krig, Radiotale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/det-norske-folk-star-samlet>